

Universiteit Utrecht

Als je voor een dubbeltje bent geboren, kun je dan een kwartje worden?

Nabijheid in ouderschap als mediator tussen SES en intrinsieke motivatie

Master's thesis

Utrecht University

Master's programma in Clinical Child, Family and Education Studies

Christien van 't Hof (6847277)

Supervisor: Monika Donker/Tessa Kaufman

Tweede assessor: Annabelle Christiaens

Datum: 23 mei 2021

Woorden: samenvatting (250) thesis (4251)

Voorwoord

Deze thesis is de afsluiting van mijn studie Clinical Child, Family and Education studies aan de Universiteit Utrecht. Een memorabel moment om even stil te staan bij twee jaar lang zwoegen als ‘oudere’ student, met beroerde computer skills in coronatijd. Ik wil mijn thesisbegeleidster Monika Donker hartelijk bedanken voor haar begeleiding, betrouwbare en accurate ondersteuning, scherpe blik en snelle feedback. Ook wil ik mijn dochter Willemijn bedanken die mij met veel geduld ‘digitaal heeft bijgestaan’. Tevens wil ik indirect de ouders en adolescenten uit het grote onderzoek InTransition bedanken waarmee deze uitgebreide database tot stand is gekomen, waaruit ik heb kunnen putten.

Christien van ’t Hof

Amersfoort, 23 mei 2021

Samenvatting

Doel: Het doel van deze masterthesis is om de samenhang tussen sociaaleconomische status (SES) en intrinsieke motivatie te onderzoeken en of nabijheid van de ouder, gerelateerd aan de basisbehoefte *verbinding* uit de zelfdeterminatietheorie (ZDT), deze relatie medieert. **Methode:** De data-analyse is uitgevoerd met 190 adolescenten en een van hun ouders. SES van ouders is gemeten met zelf gerapporteerde SES en intrinsieke motivatie met een lijst over schoolse intrinsieke motivatie die de adolescent heeft ingevuld. Nabijheid in ouderschapsstijl is gemeten aan de hand van 190 videofragmenten waarin ouder en adolescent een nog niet opgelost conflict bespraken en middels joystickcodering is de mate van nabijheid van de ouder gecodeerd aan de hand van de cirkel van invloed en nabijheid. Met regressie- en mediatieanalyse zijn de onderzoeksvragen beantwoord. Tevens is een kwalitatieve analyse uitgevoerd met twee specifieke casussen. **Resultaten:** In dit onderzoek is geen verband tussen SES en intrinsieke motivatie en geen mediërend effect gevonden van nabijheid tussen SES en intrinsieke motivatie. Wel is een positief significant verband gevonden tussen SES en nabijheid in ouderschapsstijl. Uit de kwalitatieve resultaten werden opvallende verschillen opgemerkt waarop ouders vormgeven aan het construct *nabijheid*. **Conclusie:** Dat er geen mediërend effect is gevonden van nabijheid tussen SES en intrinsieke motivatie kan verband houden met het feit dat slechts nabijheid bieden als ouder onvoldoende is om tot intrinsieke motivatie te komen. Mogelijk zullen ook de constructen autonomie en competentie uit de ZDT hierin meegenomen moeten worden. Deze conclusie lijkt in het kwalitatieve deel op individueel niveau te worden ondersteund.

Sleutelwoorden: Sociaaleconomische status, nabijheid in ouderschapsstijl, zelfdeterminatietheorie, intrinsieke motivatie.

Abstract

Aim: The purpose of this master's thesis is to investigate the relationship between socio-economic status (SES) and intrinsic motivation and whether communion in parental style mediates SES and intrinsic motivation. Communion is closely connected to the basic need 'relatedness' from the self-determination theory (SDT). **Method:** The data was analyzed with a sample of 190 adolescents (sixth-grade children in their transition to high school) and one of their parents. SES was measured by a parent self-report and intrinsic motivation by a questionnaire of the adolescent's self-reported intrinsic motivation at school. Parental-style communion was measured with 190 videos, in which the parent and adolescent discuss an unresolved conflict task. Joystick coding encodes the degree of communion from the parent. The research questions were answered with regression and mediation analysis. In addition, a

qualitative analysis was also conducted with two specific case studies. **Results:** This study found no relationship between SES and intrinsic motivation. There was a significant positive relationship between SES and communion in parenting style, but no relationship between communion in parenting style and intrinsic motivation. Also, there was no mediating effect on communion between SES and intrinsic motivation. The qualitative research part found differences in the way parents gave meaning to communion. **Conclusion:** The absence of communion as a mediator between SES and intrinsic motivation may possibly be related to the fact that offering only communion as a parent is insufficient to achieve intrinsic motivation in adolescents. According to the SDT, all three components, relatedness, autonomy and competence, are necessary for intrinsic motivation, which was also found in the qualitative research part.

Keywords: Socioeconomic status, communion in parenting style, self-determination theory, intrinsic motivation.

Als je voor een dubbeltje bent geboren, kun je dan een kwartje worden?

Nabijheid in ouderschap als mediator tussen SES en intrinsieke motivatie

De uitdrukking, *wie voor een dubbeltje geboren is, zal nooit een kwartje worden*, is nog vaak te lezen in kranten, tijdschriften, de media en artikelen (Tieleman & Witteman, 2020; Van de Graaf, 2020). Maar geldt deze uitdrukking nog altijd in 2021? In wetenschappelijke literatuur wordt *het dubbeltje* omschreven als iemand met een lage sociaaleconomische status (SES). SES bestaat doorgaans uit een combinatie van een aantal van de volgende variabelen: opleidingsniveau, burgerlijke staat, arbeidsstatus, prestige van het beroep en gezinsinkomen (Letourneau et al., 2013). SES kan ook zelfgerapporteerde SES betreffen, wat meer zegt over levenstevredenheid dan over objectieve variabelen zoals gezinsinkomen en opleidingsniveau (Levin & Currie, 2014). Lage SES van ouders wordt veelal geassocieerd met een slechte geestelijke gezondheid, hoge mate van stress en lage levenstevredenheid (Chow, 2005; Smith, 2007; Kangovi et al., 2013; Kuppens et al., 2016). Dit houdt vaak verband met niet-ondersteunende, inconsistente en niet-betrokken ouderschapsstijlen (Meadows et al., 2007; Kuppens et al., 2016) met nadelige gevolgen en zelfs schadelijke effecten op de psychosociale ontwikkeling en het welzijn van hun kinderen (Letourneau et al., 2013; Steegers & Been, 2016).

Om ervoor te zorgen dat lage SES van ouders niet automatisch overgaat op hun kinderen, zou een variabele die een positieve voorspeller kan zijn voor schoolprestaties en levenstevredenheid van deze opgroeiende en schoolgaande kinderen uitkomst kunnen bieden. Intrinsieke motivatie zou mogelijk zo'n variabele kunnen zijn. Met intrinsieke motivatie komen kinderen namelijk positief en effectief tot leren. Zij ontwikkelen door intrinsieke motivatie het vermogen zich aan te passen, iets af te maken en niet op te geven (Deci et al., 2001; Prins et al., 2018; Van der Veen et al., 2014). Ook blijkt dat mensen met intrinsieke motivatie op de arbeidsmarkt beter presteren dan wanneer deze motivatie ontbreekt (Dysvik & Kuvaas, 2011). Tevens toont onderzoek van Martin-Albedo en collega's (2012) aan dat er een sterk positief verband bestaat tussen intrinsieke motivatie en levenstevredenheid, de levenstevredenheid die ouders met een lage SES vaak ontberen (Kuppens et al., 2016). Het stimuleren van intrinsieke motivatie bij hun kinderen zou kunnen helpen hun toekomstige sociaaleconomische status te verhogen.

Volgens de zelfdeterminatietheorie (ZDT) wordt intrinsieke motivatie verkregen door te voldoen aan de drie psychologische basisbehoeften van *autonomie*, *verbinding* en *competentie* (Deci & Ryan, 2000). Wanneer ouders hun kinderen in de opvoeding steunen in hun autonomie, hen initiatief en verantwoordelijkheid laten nemen en hen in staat stellen hun

omgeving te beïnvloeden, hun talenten te gebruiken, wordt betrokkenheid bij de omgeving aangewakkerd wat tot intrinsieke motivatie leidt (Deci & Ryan, 2000; Pat-El et al., 2012; Ryan & Connell, 1989).

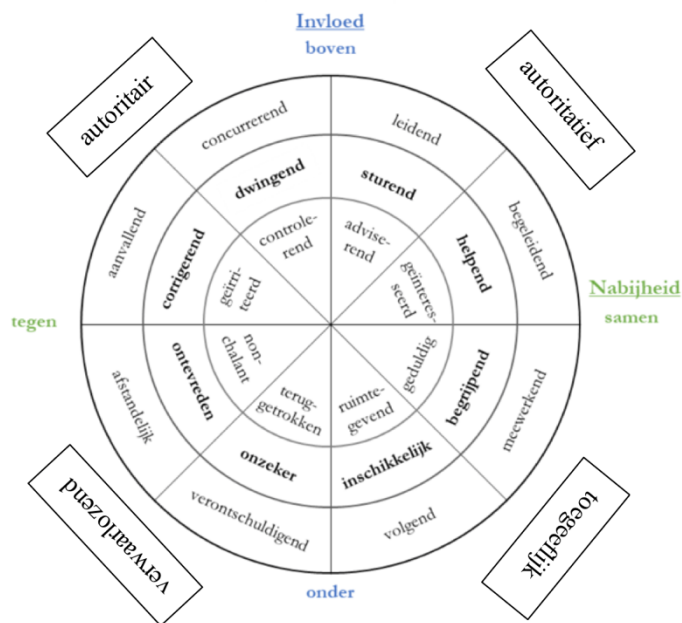
Er is veel onderzoek gedaan naar de intrinsieke motivatie van kinderen uit verschillende sociale milieus. Uit een praktijkreviewstudie van 41 studies uit verschillende landen in de wereld naar het motivatie- en prestatieniveau van kinderen uit verschillende sociale milieus lijken echter weinig verbanden te komen (Van der Veen et al., 2014). Slechts een enkel onderzoek laat een positief verband zien, waarbij kinderen met een hogere SES meer intrinsieke motivatie laten zien wat verklaard lijkt te worden door een hoger cognitief zelfvertrouwen (Fan et al., 2012). In twee onderzoeken is sprake van een negatief verband: kinderen met een lage SES laten meer intrinsieke motivatie zien. Dit betreft voornamelijk motivatie van migrantenkinderen (Sutter-Brandenberger et al., 2019). Uit een Nederlands onderzoek komt naar voren dat allochtone kinderen met een lage SES meer intrinsieke motivatie tonen dan allochtone kinderen met een hoge SES. De uitkomsten van deze onderzoeken hebben waarschijnlijk met *the immigrant optimism* te maken, waarbij kinderen en hun ouders zo gemotiveerd zijn omdat zij geloven in het nut van onderwijs om op te klimmen op de sociaaleconomische ladder (Andriessen et al., 2006).

Aangezien er in de literatuur inconsistenties maar vooral weinig verbanden te vinden zijn tussen SES en intrinsieke motivatie, doet dit vermoeden dat andere variabelen de relatie tussen SES en intrinsieke motivatie beïnvloeden zoals bijvoorbeeld talent (Gottfried et al., 2005) ouderschapsstijl en opvoeding (Ryan & Connell, 1989).

Al in 1958 concludeerde Bronfenbrenner dat ouders met een lage SES anders opvoeden dan ouders met een hoge SES. Ouders met een lage SES houden er een meer autoritaire en oudergerichte stijl op na en ouders met een hoge SES voeden meer democratisch en kindgericht op (Bornstein, 2002). Hoff en collega's (2002) beschrijven dat ouders met lage SES een minder betrokken ouderschapsstijl hanteren en strenger straffen en minder verbonden zijn met hun kind. Er lijkt dus een sterke correlatie te bestaan tussen de SES en de manier van opvoeden: ouders met hoge en lage SES houden er verschillende ouderschapsstijlen op na die Macobby en Martin (1983) hebben vastgelegd in het model van de interpersoonlijke cirkel (zie Figuur 1).

Figuur 1

Interpersoonlijke Cirkel van Nabijheid en Invloed

Noot. Herdrukt van “Handleiding Joystick coderen” door Universiteit Utrecht. 2020, oktober.

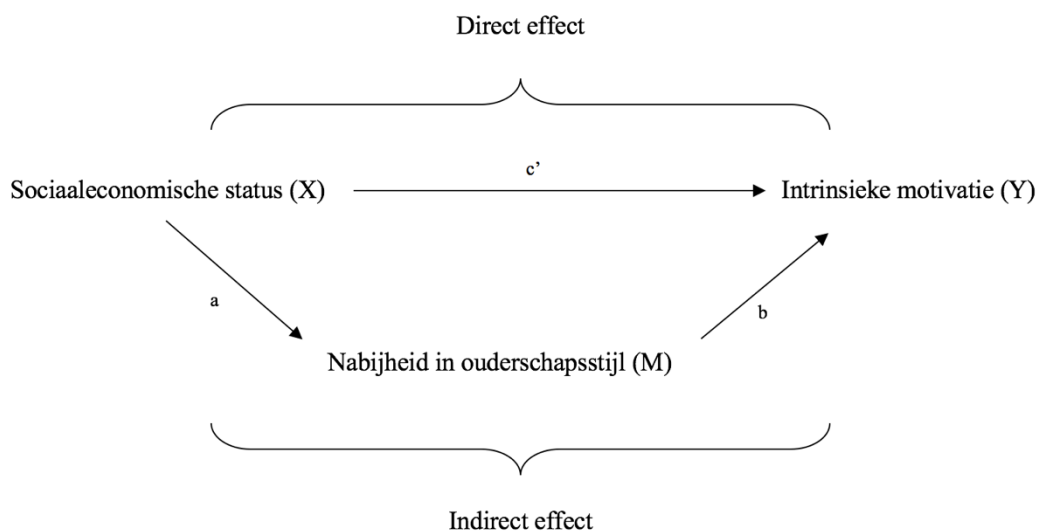
Deze vier verschillende ouderschapsstijlen bestaan uit veel of weinig warmte/nabijheid versus veel of weinig controle/invloed. Autoritatief ouderschap, waarbij sprake is van veel warmte/nabijheid en veel controle/invloed, wordt gezien als een gunstige opvoedingsstijl (Alt, 2015; Darling, 1999; Fletcher et al., 1995; Uji, 2014). De drie andere ouderschapsstijlen, namelijk autoritair, verwaarlozend en toegeeflijk ouderschap, leiden eerder tot psychologische en gedragsproblemen bij kinderen. Dit kan zich uiten in bijvoorbeeld angstig en teruggetrokken gedrag, extrinsieke academische motivatie, gebrek aan zelfdiscipline en/of verminderde volharding in leertaken (Alt, 2015; Deater-Deckard et al., 2006; Burt et al., 2013). Nabijheid en warmte in de autoritatieve opvoeding, waarin ouders de individualiteit en zelfontplooiing van hun kind aanmoedigen door steunend, sensitief en emotioneel betrokken te zijn, komt in verschillende studies terug als een belangrijke positieve voorspeller voor intrinsieke motivatie bij kinderen (Alt, 2015; Baumrind, 1997; Chao, 1994; Pat-El et al., 2012; Painter, 201). Nabijheid en warmte zijn nauw verwant aan een van de drie psychologische basisbehoeften *verbinding* uit de ZDT die intrinsieke motivatie bevordert (Deci & Ryan, 2000; zie Figuur 1). Mogelijk kan het vergroten van ouderlijke nabijheid een positieve invloed hebben op de intrinsieke motivatie van hun kinderen.

Huidige Studie

Het doel van deze masterthesis is om te onderzoeken of SES verband houdt met intrinsieke motivatie en of nabijheid in ouderschapsstijl deze relatie medieert. Voorafgaand aan het onderzoeken van de nabijheid in ouderschapsstijl, zal de directe relatie tussen SES en intrinsieke motivatie opnieuw onderzocht worden, omdat er in de bestaande studies vooral veel inconsistenties bestaan over het verband tussen SES en intrinsieke motivatie. De indirecte relatie via nabijheid in ouderschapsstijl wordt onderzocht omdat uit deze literatuurstudie blijkt dat nabijheid een mogelijke voorspeller kan zijn in de relatie tussen SES en intrinsieke motivatie. Er wordt kwantitatieve data verzameld om deze verschillende relaties via een mediatiemodel te onderzoeken (zie Figuur 2). Wanneer nabijheid, een gerelateerd construct aan de basisbehoefte verbinding, leidt tot een toename van intrinsieke motivatie, zou een ouderschaps-interventie met aandacht voor nabijheid van betekenis kunnen zijn. Zo'n interventie zou ervoor kunnen zorgen dat uiteindelijk het prestatieniveau en de levenstevredenheid van kinderen uit gezinnen met een lage SES kan worden vergroot door meer aandacht te hebben voor de nabijheid in het ouderschap.

Figuur 2

Mediatiemodel van dit Onderzoek

In dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord: “Is er een direct verband tussen SES en intrinsieke motivatie?”, en “Wordt het verband tussen SES en intrinsieke motivatie gemedieerd via de mate van nabijheid in ouderschapsstijlen?”

Op basis van literatuur is te verwachten dat er nauwelijks een direct effect wordt gevonden tussen de SES en intrinsieke motivatie van de adolescent. Waarschijnlijk verloopt het verband volledig via de mediator *nabijheid* in ouderschapsstijl. Op basis van de literatuur

wordt verwacht dat er bij een hogere SES sprake zal zijn van meer nabijheid in de ouderschapsstijl en bij een lage SES deze nabijheid zal afnemen. De verbinding van ouders met hun kind is een voorspeller voor intrinsieke motivatie bij hun kinderen (Painter, 2011). De verwachting is dat nabijheid de intrinsieke motivatie positief zal beïnvloeden.

Methoden

Participanten

In dit onderzoek participeerden in totaal 241 adolescenten met een ouder/verzorger. Hiervan zijn 36 adolescenten met ouder uit de dataset verwijderd vanwege de onvoldoende betrouwbaarheid van de gecodeerde ouderschapsstijl ‘nabijheid’ en 15 adolescenten met ouder verwijderd omdat er geen gecodeerde videofragmenten aanwezig waren. De steekproef bestond uiteindelijk uit 190 adolescenten tussen de 8.3 en 12.8 jaar oud ($M = 11.58$, $SD = 0.50$), waarvan 100 jongens en 87 meisjes (53.5% jongens, 46.5% meisjes). 158 moeders en 28 vaders deden met hun adolescent mee aan het onderzoek, zij waren tussen de 28.3 en 61.2 jaar oud ($M = 44.43$, $SD = 4.91$). Van de participerende ouders/verzorgers voelden 181 zich Nederlands (95.3%) en vijf ouders/verzorgers hadden het gevoel dat ze tot een andere groep behoorden, ze voelden zich Brits, Duits, Expats, Myanmarees, en Nederlands-Surinaams.

De hoogst genoten opleiding van de ouder/verzorger varieerde van lagere school tot wetenschappelijk onderwijs/post-hbo-onderwijs (0.4% lagere school; 0.4% lager beroepsonderwijs; 2.1% middelbaar algemeen onderwijs; 0,8% voortgezet algemeen onderwijs; 17% middelbaar beroepsonderwijs; 36.5% hoger beroepsonderwijs; 40.7% wetenschappelijk onderwijs/post-hbo-onderwijs). Het inkomen van de ouders/verzorgers laat in Tabel 4 (zie Bijlage 1) zien dat de grootste groep ouders een netto gezinsinkomen tussen de €2500,- en €5000,- per maand had, waarbij 7.4% €9000,- of meer verdiende.

Procedure

Dit onderzoek maakt deel uit van een groot onderzoek InTransition. Hierbij is twee jaar lang een groep adolescenten rond de 11 en 12 jaar gevolgd in hun transitie van groep acht naar de middelbare school. De participanten zijn via Nederlandse scholen benaderd en hebben een informatiebrief over het onderzoek ontvangen en vervolgens een *informed consent* getekend. Deelname aan het onderzoek vond plaats op vrijwillige basis. De deelnemende participanten konden op ieder moment uit het onderzoek stappen. Adolescenten en hun ouders is gevraagd diverse vragenlijsten in te vullen in zowel de herfst 2019 (Wave I) als de lente 2020 (Wave II) in het jaar van hun transitie naar de middelbare school (Donker et al., 2020). In dit onderzoek is alleen het eerste meetmoment (Wave I) gebruikt. Naast vragenlijsten zijn er 190 videofragmenten opgenomen van een conflictsituatie tussen ouder en adolescent: ouder en kind

bespreken hierin een meningsverschil of een nog niet opgelost conflict. De videofragmenten zijn gebruikt om inzicht te krijgen in de mate van nabijheid die de ouders lieten zien tijdens het bespreken van deze conflicttaak. De participanten zijn in beeld gebracht, maar werden niet bij naam genoemd. De taken die zij hebben uitgevoerd brachten geen grotere risico's met zich mee dan de risico's die het dagelijks leven met zich meebrengt.

Instrumenten

SES

Zelfgerapporteerde SES van ouders werd gemeten aan de hand van de ladder van Cantril (1965), die bestaat uit tien treden. Ouders plaatsten zichzelf op één van deze treden passend bij hun beleving over 'hoe goed zij af zijn in het leven' waarbij 1 een zeer lage en 10 een zeer hoge levenstevredenheid representeert (zie Bijlage 1). Deze schaal gaf de beleving van ouders weer zonder feiten. De schaal is gevalideerd en geeft een duidelijk beeld van levenstevredenheid, emotionele tevredenheid en waargenomen en subjectieve gezondheid van de ouder (Levin & Currie, 2014). De test-hertest betrouwbaarheid varieerde van matig tot voldoende ($.58 < r < .70$).

Nabijheid in Ouderschapsstijl

De nabijheid in ouderschapsstijl werd aan de hand van de interpersoonlijke cirkel van Maccoby & Martin (1983) bekeken en voorzien van een score. In dit onderzoek zijn de videofragmenten van conflicttaken tussen ouder en adolescent middels joysticktechniek van moment tot moment gecodeerd. De videofragmenten duurden gemiddeld circa vijf minuten. Met de joystick werd de interactiestijl van ouders gecodeerd in mate van nabijheid (x-as) en mate van invloed (y-as). De assen liepen van -1000 tot +1000 (Sadler et al., 2009) en gaven een gemiddelde mate van nabijheid en invloed van elk videofragment. In dit onderzoek is alleen de nabijheid gebruikt. Om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid zo groot mogelijk te laten zijn ($\alpha \geq 70$), werd ieder videofragment door drie getrainde onderzoekers gecodeerd. Er zijn 51 videofragmenten uitgevallen vanwege een onvoldoende codeerbetrouwbaarheid. De Intra Class Correlatie van 'nabijheid' was aanvaardbaar ($\alpha = 0.62$; Field, 2017).

Intrinsieke motivatie

De intrinsieke motivatie werd gemeten bij adolescenten, met de Academische Zelf Regulatie lijst (AZR; Gomes et al., 2019). De vierde dimensie van deze lijst betrof het construct Intrinsieke Motivatie, bestaande uit zeven items. Een voorbeelditem is: "*Als ik mijn best doe op school, doe ik dat omdat ik het leuk vind om mijn schoolwerk goed te doen*". De items zijn op een 5-punts Likertschaal omschreven als: helemaal oneens (1), oneens (2), neutraal (3), eens (4), helemaal eens (5). Een hogere score op deze subschaal van de AZR betekent een hogere

mate van intrinsieke motivatie. De interne consistentie van deze subschaal van intrinsieke motivatie was in dit onderzoek zeer betrouwbaar ($\alpha = .90$; Field, 2017).

Analyse

De mediatie-analyse is uitgevoerd met SPSS, versie 26, aan de hand van PROCESS-versie 3.5 (Hayes, 2017; Field, 2018) met hieraan voorafgaand een enkelvoudige regressieanalyse uitgevoerd om het verband tussen SES en intrinsieke motivatie te onderzoeken.

Alvorens deze analyse uit te voeren zijn de assumpties van normaliteit van verdelingen, uitschieters, lineariteit en homoscedasticiteit gecontroleerd (Field, 2018). Deze voldeden aan de voorwaarden van de mediatie-analyse. Uit het histogram bleek dat SES, nabijheid en intrinsieke motivatie allemaal normaal verdeeld te zijn. Uit de beschrijvende statistieken van de vragenlijsten bleken geen onmogelijke waarden. Door middel van een spreidingsplot is lineariteit en homoscedasticiteit van residuen beoordeeld. De punten clusterden zich langs de lineaire lijn.

Tevens is er een kwalitatief gedeelte toegevoegd aan dit onderzoek. Voor de kwalitatieve analyse is gezocht naar twee videofragmenten die de verwachte hypothese ondersteunden: een videofragment met lage SES, lage nabijheid en lage intrinsieke motivatie en een videofragment met hoge SES, hoge nabijheid en hoge intrinsieke motivatie. Aangezien de steekproef weinig variatie bevatte, was er geen video beschikbaar van participanten met lage SES in combinatie met lage nabijheid en lage intrinsieke motivatie. Daarom is er gekozen voor twee videofragmenten waarbij in het ene fragment sprake was van zeer hoge intrinsieke motivatie en in het andere fragment zeer lage intrinsieke motivatie. De SES en nabijheid zijn in beide fragmenten hoog en ongeveer gelijk. De videofragmenten zijn nauwgezet bekeken, gecodeerd en op individueel niveau geanalyseerd om mogelijke verklaringen te vinden tussen de grote verschillen in intrinsieke motivatie ondanks de gelijke en tevens hoge mate van SES en nabijheid.

Resultaten

Beschrijvende Statistieken

In Tabel 1 is een beschrijving van de variabelen in deze studie te zien. De gemiddelde SES in deze steekproef is hoog en er is sprake van een kleine spreiding rondom het gemiddelde. Dit betekent dat veel participanten een hoge SES hebben. Met betrekking tot intrinsieke motivatie is er veel variatie in de data. De mate van nabijheid in deze steekproef ligt hoog met een kleine spreiding rond het gemiddelde. Slechts bij één ouder-participant was sprake van een

negatieve waarde op de variabele nabijheid. De laagste waarde van de rest van de ouder-participanten was 59.29.

Tabel 1

Beschrijvende Statistieken van de Continue Variabelen

Variabele	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min.	Max.
Sociaaleconomische status	186	7.62	1.25	2	10
Intrinsieke motivatie	178	2.87	0.92	1	5
Nabijheid	189	404.95	132.57	-220.40	755.73

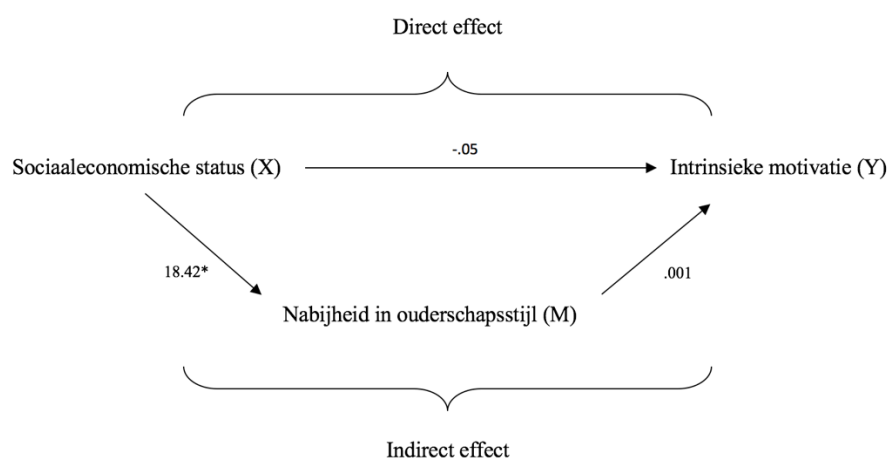
Mediatie

De resultaten van de enkelvoudige regressieanalyse lieten zien dat de SES geen significant verband hield met intrinsieke motivatie ($b = -.039, t = -.693, p = .489$). SES verklaarde slechts 0.3% van de intrinsieke motivatie in de onderzoekspopulatie.

De resultaten van de mediatie zijn weergegeven in Figuur 3. Het directe verband van SES op intrinsieke motivatie gaf in PROCESS vergelijkbare resultaten ($b = -.050, t = -.884, p = .377$). Er was sprake van een positief significant verband tussen SES en nabijheid ($b = 18.415, t = 2.297, p = .023$). Er is geen verband gevonden tussen nabijheid en intrinsieke motivatie ($b = .001, t = 1.031, p = .304$). Er was geen sprake van een indirect verband van SES op intrinsieke motivatie, gemedieerd door nabijheid in ouderschapsstijl ($b = .010, CI\ 95\%: [-.0097, .0382]$). Het verband tussen SES en intrinsieke motivatie werd niet gemedieerd door nabijheid in ouderschapsstijl.

Figuur 3

De Mediërende Relatie tussen SES, Intrinsieke Motivatie en Nabijheid in Ouderschapsstijl

Noot. * $p < .05$

Kwalitatieve Inzichten en Mogelijke Verklaringen

Aangezien het verband tussen SES en nabijheid in zowel de literatuur als in de dataset reeds zichtbaar is geworden, richt dit kwalitatieve deel zich op hetgeen niet verklaard kon worden in dit onderzoek: het uitgebleven positieve verband tussen nabijheid en intrinsieke motivatie. Er is gezocht naar verklaringen op individueel niveau. Er zijn twee ouders en hun adolescent uit de dataset gekozen. Bij ouder A was sprake van hoge SES, een hoge mate van nabijheid en hoge intrinsieke motivatie van de adolescent (zie Tabel 2). Dit was de verwachting op basis van de gevonden literatuur, maar niet zichtbaar geworden in het onderzoek. Bij ouder B was ook sprake van hoge SES (hoewel het inkomen aanzienlijk lager ligt dan bij ouder A), hoge mate van nabijheid maar met de laagst haalbare intrinsieke motivatie van de adolescent. Mogelijk kan op individueel niveau inzicht worden verkregen waarom de mate van nabijheid bij de ene adolescent wel en bij de andere adolescent geen effect heeft op intrinsieke motivatie.

Tabel 2

Overzicht Eigenschappen Ouder en Adolescent uit Videofragmenten van Kwalitatieve Deel

	SES (ouder)	Nabijheid (ouder)	Intrinsieke motivatie (kind)	Opleidingsniveau (ouder)	Inkomen (ouder)
Ouder A	8	676.29	4.7	MBO	€4500- €4999
Ouder B	9	602.48	1	HBO	€2500- €2999

Zowel ouder A als ouder B luisteren met aandacht naar hun kind. Ze laten dit zien met hun lichaamshouding, zeggen vaak *hm hm*, knikken en maken oogcontact. Ouder A raakt het kind ook veel aan. Beide ouders lachen met hun kind en geven hun kind erkenning door meerdere malen te benoemen dat ze hun kind snappen. Beide ouders geven hun kind ruimte in het gesprek. Ouder A vraagt: “*Leg me eens uit hoe je dit doet?*”. Ouder B vraagt: “*Wil jij beginnen of zal ik zeggen wat ik vind?*”. Ze vatten regelmatig samen op een vriendelijke en afgestemde manier, zodat hun kinderen de conversatie kunnen blijven volgen.

Ouder A is oprecht geïnteresseerd in het kind en vraagt expliciet hoe het dingen doet, hoe het denkt en wat het voelt. Ouder B is ook geïnteresseerd in het kind, maar komt direct met praktische oplossingen voor het kind, zonder door te vragen hoe het kind erover denkt. Wat ouder A ook anders doet dan ouder B is de manier waarop ouder A zich verplaatst in het kind

en het kind hiermee helpt zichzelf te snappen. Zo zegt ouder A: *“Laat me anders af en toe zien hoe dingen voor je werken, van kijk mam, zo maak ik mijn huiswerk”*. Ook zegt ouder A: *“Voor jou werkt het anders dan voor mij, dat zie ik aan je”*. Ouder B verplaatst zich minder actief in het kind en gaat meer van zichzelf uit: *“Ik vind eigenlijk dat je te veel tv kijkt, maar omdat ik zoveel met mijn werk bezig ben en je niet de aandacht kan geven, vind ik het ook weer niet zo erg dat je het doet”*.

Wanneer deze verschillen tussen beide ouders werden bekeken vanuit het perspectief van de zelfdeterminatietheorie waarin autonomie, verbinding en competentie noodzakelijk zijn om tot intrinsieke motivatie te komen (Ryan & Deci, 2000), viel op dat ouder A deze basisbehoeften meer gebruikte dan ouder B (zie Tabel 3).

Tabel 3

Aanvullende Informatie over Vormgeven aan Nabijheid a.d.h.v. de Zelfdeterminatietheorie

	Ouder A	Ouders B
Autonomie	Ouder A is benieuwd naar de mening van het kind en geeft het kind keuzevrijheid	Ouder B vergeet het kind te vragen hoe het kind erover denkt
Verbinding	Ouder A probeert het kind te snappen en wil expliciet weten wat het denkt, voelt en vindt	Ouder B verplaatst zich ten dele in het kind en geeft aan niet zoveel tijd voor hem te hebben
Competentie	Ouder A stemt zich zo af op het kind dat het zichzelf beter gaat snappen en tot eigen oplossingen kan komen	Ouder B laat het kind geen eigen oplossingen bedenken

Discussie

In deze masterthesis is onderzocht of SES bij ouders verband houdt met de intrinsieke motivatie van hun kinderen en in hoeverre nabijheid in ouderschapsstijl de relatie tussen SES en intrinsieke motivatie beïnvloedt. Door intrinsieke motivatie komen kinderen positief en effectief tot leren, ontwikkelen zij het vermogen zich aan te passen, iets af te maken, niet op te geven en presteren zij later beter op de arbeidsmarkt (Dysvik & Kuvaas, 2011; Deci et al., 2001; Prins et al., 2018; Van der Veen et al., 2014). Ook zorgt intrinsieke motivatie voor meer

levenstevredenheid (Martin-Albedo et al., 2012). Het ontwikkelen van intrinsieke motivatie lijkt een goede manier voor kinderen om hun kansen in het leven te vergroten. Deze kansen lijken kinderen van ouders met lage SES vaak te ontberen ((Letourneau et al., 2013; Steegers & Been, 2016).

Noch in de literatuur noch in deze studie is een direct verband gevonden tussen SES en intrinsieke motivatie, wat de weg vrijmaakt om van dubbeltje door te groeien naar kwartje. Op basis van de literatuur leek nabijheid een mediator die de relatie tussen SES en intrinsieke motivatie positief kan beïnvloeden. Uit de literatuur en in deze studie blijkt dat SES en het bieden van nabijheid positief significant verband houdt met elkaar. Hoe hoger de mate van SES, hoe meer nabijheid ouders bieden waardoor zij met steunend, sensitief en emotioneel betrokken gedrag de zelfontplooiing van hun kind aanmoedigen wat hun kansen kan vergroten in het leven (Alt, 2015; Baumrind, 1997; Chao, 1994). In de literatuur zijn ook positieve verbanden gevonden tussen nabijheid in ouderschap en intrinsieke motivatie van kinderen (Alt, 2015; Pat-El et al., 2012; Painter, 2011). In deze studie is dit verband niet aangetoond. Dit kan verschillende verklaringen hebben. Een inhoudelijke verklaring kan worden gezocht in de zelfdeterminatietheorie. Uit de zelfdeterminatietheorie (ZDT) van Deci & Ryan (2000) zijn de drie basisbehoeften van autonomie, verbinding en competentie nodig om tot intrinsieke motivatie te komen. Met name de basisbehoefte *verbinding* is gemeten met het gerelateerd construct ‘nabijheid’. *Autonomie* (wens tot keuzevrijheid) en *competentie* (de dingen doen waar je goed in bent), worden niet expliciet meegenomen in het construct van nabijheid. Mogelijk geldt voor de ZDT dat alle drie de basisbehoeften moeten worden meegenomen om te komen tot intrinsieke motivatie. Met een metastudie van 119 bestaande studies tonen Van den Broeck en collega’s (2016) overtuigend aan dat geen van de basisbehoeften genegeerd kan worden in de opvoeding om intrinsieke motivatie te vergroten.

Nabijheid in ouderschapsstijl blijkt geen mediator voor de relatie tussen SES en intrinsieke motivatie. Een methodologische verklaring voor de afwezigheid van deze mediator kan te maken hebben met de manier waarop het construct nabijheid middels joystick is gecodeerd in dit onderzoek. De nabijheid van slechts één van de ouders is gecodeerd. De nabijheid van de andere ouder is buiten beschouwing gelaten. De conflictsituaties zijn nabesproken met veel bewustzijn van ouders dat de camera meeloopt waarbij zij mogelijk meer nabijheid hebben getoond dan zij in de dagelijkse praktijk zouden tonen. Een derde reden kan zijn dat nuances in ‘nabijheid in ouderschap’ onvoldoende opgepikt worden met de joystickcodering. In het kwalitatieve deel is het construct nabijheid explicieter en gedifferentieerder in kaart gebracht.

In het kwalitatieve deel van dit onderzoek is met de videofragmenten ingezoomd op twee casussen. Er is nauwgezet gekeken hoe ouders vorm hebben gegeven aan het construct ‘nabijheid’. Wat opvalt is dat ouder A zich meer lijkt te verplaatsen door expliciete, oprechte interesse te tonen in het kind terwijl ouder B meer van zichzelf uitgaat en in praktische oplossingen schiet. Beide ouders scoren zeer hoog op nabijheid middels de joystickmethode. In de kwalitatieve codering wordt zichtbaar dat ouder A de drie basisbehoeften uit de ZDT meer toepast dan ouder B (zie Tabel 3). Mogelijk zorgt deze ouderbenadering met gebruikmaking van de drie basisbehoeften uit de ZDT ervoor dat de adolescent van ouder A meer intrinsieke motivatie laat zien dan de adolescent van ouder B. Dit komt overeen met de bevindingen van Van den Broeck en collega’s (2016) dat geen van de basisbehoeften uit de ZDT genegeerd kan worden om tot intrinsieke motivatie te komen.

Limitaties en Suggesties voor Vervolgonderzoek

Een limitatie in dit onderzoek is de beperkte variatie in SES bij de ouders. De gemiddelde SES was 7.59 (op een schaal van 1-10). Hierdoor is onvoldoende zicht gekregen op nabijheid in ouderschapsstijl met lage SES. De beperkte mate van diversiteit in SES en nabijheid (slechts een participant had een negatieve score op een schaal van -1000-+1000) heeft ervoor gezorgd dat de externe validiteit van dit onderzoek is verlaagd. Een van de suggesties voor vervolgonderzoek zou kunnen zijn om een bredere sample van SES te vergaren. Dit zou automatisch de diversiteit van nabijheid in ouderschapsstijl vergroten, aangezien in zowel deze studie als in de literatuur is aangetoond dat ouders met lage SES een minder betrokken en ondersteunende ouderschapsstijl hanteren dan ouders met een hoge SES (Meadows et al., 2007; Kuppens et al., 2016).

Een andere limitatie is dat de verzamelde data over intrinsieke motivatie erg beperkt was. De subschaal Intrinsieke Motivatie van de Academische Zelf Regulatie lijst (AZR; Gomes et al., 2019) meet *schoolse* intrinsieke motivatie en bevat slechts zeven items. Mogelijk zou bij vervolgonderzoek een uitgebreidere lijst gebruikt kunnen worden over intrinsieke motivatie zoals de Self Regulation Questionnaire (SRQ) of het gevalideerde praktijkgerichte instrument ‘De Motivatiespiegel’ (Van der Valk, 2018).

Het codeerproces middels de joystickmethode heeft zorgvuldig plaatsgevonden met een uitgebreide training voorafgaand aan het coderen. Ieder videofragment werd door een objectieve en getrainde groep van drie studenten gecodeerd. Tevens hebben er veel hercoderingen plaatsgevonden om het betrouwbaarheidsniveau zo hoog mogelijk te maken. Dit is een goedbeproefde methode (Lizdek et al., 2016). Toch is het codeerproces, door subjectieve beleving van en onderling verschillen tussen de codeurs complex gebleken en zijn hierdoor

veel videofragmenten uitgevallen. De betrouwbaarheid kon moeilijk op een aanvaardbaar betrouwbaarheidsniveau gebracht worden. Hierdoor is minder effectief gebruik gemaakt van de participanten en kunnen minder betrouwbare conclusies getrokken worden over het construct nabijheid.

Een suggestie met betrekking tot vervolgonderzoek zou kunnen zijn om alle drie de basisbehoeften uit de zelfdeterminatietheorie te onderzoeken als mediator tussen SES en intrinsieke motivatie. Uit de metastudie van Van den Broeck en collega's (2016) blijkt immers dat de drie basisbehoeften afzonderlijk van belang zijn als "basisvitaminen" voor optimaal functioneren. Mogelijk kan deze route leiden naar intrinsieke motivatie voor alle opgroeiende adolescenten, ongeacht de SES van hun ouders.

Ondanks het beperkte aantal participerende ouders met lage SES in dit onderzoek, toont dit onderzoek aan dat ouders met een lage SES minder nabijheid tonen in hun ouderschap (Bornstein, 2002; Hoff et al., 2002). Nabijheid die kwetsbare groepen vanwege allerlei fysieke, psychische of sociaaleconomische redenen zelf ook vaak ontberen en op hun beurt niet kunnen overdragen aan hun kinderen. Dit maakt hen kwetsbaar in het leven en kan als terechte zorg worden aangemerkt voor opgroeiende kinderen met deze tekorten aan ouderlijke nabijheid (Linders, 2010). Daarom zou een ouderinterventie met aandacht voor nabijheid kunnen bijdragen aan het versterken van de hechtingsrelatie tussen ouder en kind. Dit kan faciliterend werken in het verwerven van intellectuele en sociale vaardigheden en het versterken van het zelfbeeld van kinderen uit gezinnen met een lage SES (Van Ijzendoorn & Bakermans-Kranenburg, 2010; Verplanken, 2015). Zou dit voor kinderen die hun leven vaak al beginnen op achterstand (Luo & Waite, 2005) de weg vrij kunnen maken van het *dubbelkje* naar het *kwartje*?

Referenties

- Alt, D. (2015). First-year female college students' academic motivation as a function of perceived parenting styles: A contextual perspective. *Journal of Adult Development, 22*, 63-75. <https://doi.org/10.1007/s10804-014-9201-2>
- Andriessen, I., Phalet, K., & Lens, W. (2006). Future goal setting, task motivation and learning of minority and non-minority students in Dutch schools. *British Journal of Educational Psychology, 76*, 827-850. <https://doi.org/10.1348/000709906X148150>
- Baumrind, D. (1997). The discipline encounter: Contemporary issues. *Aggression and Violent Behavior, 2*, 321-335. [https://doi.org/10.1016/S1359-1789\(97\)00018-9](https://doi.org/10.1016/S1359-1789(97)00018-9)
- Bornstein, M. H. (2002). *Handbook of Parenting* (Vol. 2). Lawrence Erlbaum Associates.
- Burt, A. S., Klahr, A. M., Neale, M. C., & Klump, K. L. (2013). Maternal warmth and directiveness jointly moderate the etiology of childhood conduct problems. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 54*, 1030-1037. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12095>
- Cantril, H. (1965). *The pattern of human concerns*. Rutgers University Press.
- Chao, R. (1994). Beyond parental control, authoritarian parenting style: Understanding Chinese parenting through performance in Chinese children. *Child Development, 65*, 1111-1119. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1994.tb00806.x>
- Chow, H. P. (2005). Life satisfaction among university students in a Canadian prairie city: A multivariate analysis. *Social Indicators Research, 70*(2), 139-150.
- Darling, N. (1999, maart). *Parenting Style and Its Correlates*. ERIC Digest. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED427896.pdf>
- Deater-Deckard, K., Ivy, L., & Petrill, S. A. (2006). Maternal warmth moderates the link between physical punishment and child externalizing problems: A parent-offspring behavior genetic analysis. *Parenting, 6*, 59-78. https://doi.org/10.1207/s15327922par0601_3
- Deci, E.L. & Ryan, R.M. (2000). The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry, 11*, 319-338.
- Deci, E. L., Koestner, R., & Ryan, R. M. (2001). Extrinsic rewards and intrinsic motivation in education: Reconsidered once again. *Review of Educational Research, 71*, 1-27.
- Donker, M. H, Mastrotheodoros, S., & Banje, J. (2020). *Development of parent adolescent relationship during the COVID-19 pandemic: the role of stress and coping*. Department of Youth and Family, Utrecht University

- Dysvik, A., & Kuvaas, B. (2011). Intrinsic motivation as a moderator on the relationship between perceived job autonomy and work performance. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 20*, 367-387.
<https://doi.org/10.1080/13594321003590630>
- Fan, W., Williams, C. M., & Wolters, C. A. (2012). Parental involvement in predicting school motivation: Similar and differential effects across ethnic groups. *Journal of Educational Research, 105*, 21-35. <https://doi.org/10.1080/00220671.2010.515625>
- Field, A. (2017). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. SAGE Publications.
- Fletcher, A. C., Darling, N. E., Steinberg, L., & Dornbusch, S. (1995). The company they keep: Relation of adolescents' adjustment and behavior to their friends' perceptions of authoritative parenting in the social network. *Developmental Psychology, 31*, 300-310.
- Gomes, M., Monteiro, V., Mata, L., Peixoto, F., Santos, N., & Sanches, C. (2019). The Academic Self-Regulation Questionnaire: a study with Portuguese elementary school children. *Psicologia: Reflexão e Crítica, 32*, 8-17. <https://doi.org/10.1186/s41155-019-0124-5>
- Gottfried, A. W., Cook, C. R., Gottfried, A. E., & Morris, P. E. (2005). Educational characteristics of adolescents with gifted academic intrinsic motivation: A longitudinal investigation from school entry through early adulthood. *Gifted Child Quarterly, 49*(2), 172-186.
- Hayes, A. F. (2017). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis. A regression-based model*. Guilford Press.
- Hipwell, A., Keenan, K., Kasza, K., Loeber, R., Stouthamer-Loeber, M., & Bean, T. (2008). Reciprocal influences between girls' conduct problems and depression, and parental punishment and warmth: A six year prospective analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology, 36*, 663-677. <https://doi.org/10.1007/s10802-007-9206-4>
- Hoff, E., Laursen, B., Tardif, T., & Bornstein, M. (2002). Socioeconomic status and parenting. *Biology and Ecology of Parenting, 8*(2), 231-52.
- Kangovi, S., Barg, F. K., Carter, T., Long, J. A., Shannon, R., & Grande, D. (2013). Understanding why patients of low socioeconomic status prefer hospitals over ambulatory care. *Health Affairs, 32*, 1196-1203.
<https://doi.org/10.1377/hlthaff.2012.0825>

- Kuppens, S., Lemmens, E., Juchtmans, G., & Groenez, S. (2016, mei). *Opgroeien in kansarmoede: Verdere uitdieping van de VLAS-cohorte* (Nr. 36). Vlaams Armoedesteunpunt. <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/413701>
- Letourneau, N. L., Duffett-Leger, L., Levac, L., Watson, B., & Young-Morris, C. (2013). Socioeconomic status and child development: A meta-analysis. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders, 21*, 211-224. <https://doi.org/10.1177/1063426611421007>
- Levin, K. A., & Currie, C. (2014). Reliability and validity of an adapted version of the Cantril Ladder for use with adolescent samples. *Social Indicators Research, 119*, 1047-1063. <https://doi.org/10.1007/s11205-013-0507-4>
- Lizdek, I., Sadler, P., Woody, E., Ethier, N., & Malet, G. (2012). Capturing the stream of behavior: A computer-joystick method for coding interpersonal behavior continuously over time. *Social Science Computer Review, 30*, 513-521. <https://doi.org/10.1177/0894439312436487>
- Luo, Y., & Waite, L. J. (2005). The impact of childhood and adult SES on physical, mental, and cognitive well-being in later life. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences, 60*, 857-867. <https://doi.org/10.1093/geronb/60.2.S93>
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. *Handbook of Child Psychology, 4*, 1-101.
- Meadows, S. O., McLanahan, S. S., & Brooks-Gunn, J. (2007). Parental depression and anxiety and early childhood behavior problems across family types. *Journal of Marriage and Family, 69*, 1162-1177. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1111/j.1741-3737.2007.00439.x>
- Nilsen, E. S., Lizdek, I., & Ethier, N. (2015). Mother-child interpersonal dynamics: The influence of maternal and child ADHD symptoms. *Journal of Experimental Psychopathology, 6*, 313-329. <https://doi.org/10.5127/jep.047015>
- Painter, J. (2011). *Autonomy, Competence, and Intrinsic Motivation in Science Education: A Self-Determination Theory Perspective*. Chapel Hill, NC: University of North Carolina at Chapel Hill. <https://doi.org/10.17615/f3yw-8912>
- Pat-El, R., Tillema, H., & van Koppen, S. W. M. (2012). Effects of formative feedback on intrinsic motivation: Examining ethnic differences. *Learning and Individual Differences, 22*, 449-454. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2012.04.001>

- Prins, P., Bosch, J., & Breat, C. (2018). *Methoden en technieken van gedragstherapie bij kinderen en jeugdigen* (3de editie). Bohn Stafleu van Loghum.
<https://doi.org/10.1007/978-90-368-1972-5>
- Ryan, R. M., & Connell, J. P. (1989). Perceived locus of causality and internalization: Examining reasons for acting in two domains. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 749-761. <https://doi:10.1037/0022-3514.57.5.749>
- Sadler, P., Ethier, N., Gunn, G. R., Duong, D., & Woody, E. (2009). Are we on the same wavelength? Interpersonal complementarity as shared cyclical patterns during interactions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 6, 1005-1020.
<http://dx.doi.org/10.1037/a0016232>
- Smith, J. P. (2007). The impact of socioeconomic status on health over the life-course. *Journal of Human Resources*, 42(4), 739-764.
- Stegers, E. A. P., & Been, J. V. (2016). Sociale ongelijkheid: aangeboren of te voorkomen? *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 160, 1-3.
- Sutter-Brandenberger, C. C., Hagenauer, G., & Hascher, T. (2019). Facing motivational challenges in secondary education: A classroom intervention in low-track schools and the role of migration background. In E. N. Gonida & M. S. Lemos (Eds.), *Motivation in Education at a Time of Global Change* (pp. 225-249). Emerald Publishing Limited.
- Tieleman, J., & Witteman, J. (2020, 10 oktober). Bepaalt waar je geboren bent echt je kansen in het leven. *Volkskrant*. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/bepaalt-waar-je-bent-geboren-echt-je-kansen-in-het-leven~bc55f410/>
- Uji, M., Sakamoto, A., Adachi, K., & Kitamura, T. (2014). The impact of authoritative, authoritarian, and permissive parenting styles on children's later mental health in Japan: Focusing on parent and child gender. *Journal of Child and Family Studies*, 23, 293-302. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9740-3>
- Van de Graaf, B. (2020, 30 november). Kan school het verschil maken? Bij Gianni en Anyssa uit de documentaire "Klassen" is dat de vraag. *Trouw*.
<https://www.trouw.nl/cultuur-media/kan-school-het-verschil-maken-bij-gianny-en-anyssa-uit-de-docuserie-klassen-is-het-de-vraag~b7e01716/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Van den Broeck, A. (2016). De basisbehoeften van de Zelf-Determinatie Theorie: een samenvatting van de literatuur. *Tijdschrift van het Steunpunt WAV*, 26(2), 67-74.
<http://doi.org/10.1177/014920631663205>

Van der Valk, T. (2018), *Validiteit van de Motivatiespiegel*.

<https://motivatiespiegel.nl/validiteit>

Van der Veen, I., Weijers, D., Dijkers, L., Hornstra, L., & Peetsma, T. (2014). *Een praktijkreviewstudie naar het motiveren van leerlingen met verschillende prestatieniveaus en sociale en etnische achtergrond* (Nr. 924). Kohnstamm Instituut.

<http://www.kohnstammstituut.uva.nl/rapporten/pdf/ki924.pdf>

Van IJzendoorn, M. H., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2010). Invariance of adult attachment across gender, age, culture, and socioeconomic status? *Journal of Social and Personal Relationships*, 27, 200-208. <https://doi.org/10.1177/0265407509360908>

Verplanken, L. (2015). *Naar een beter begrip van de rol van gehechtheid in de relatie tussen adversity en cognitief functioneren bij adolescenten: onderzoek bij een risicogroep (Masterproef)*

Bijlage 1

‘Hieronder staat een ladder. Er zijn in totaal 10 treden van onder tot boven. Bedenk dat deze ladder vertegenwoordigt waar mensen staan in Nederland. Aan de top van de ladder staan de mensen die het best af zijn -bijvoorbeeld degenen met het meeste geld en de beste banen. Aan de onderkant staan de mensen die het slechtst af zijn -bijvoorbeeld mensen met het minste geld en de slechtste banen of die werkloos zijn. Als u uw huidige situatie beschouwt en vergelijkt met alle andere personen in Nederland, waar zou u uzelf plaatsen op de ladder?’

Tabel 4

Netto-Gezinsinkomen per Maand, N = 186 (97.9%)

Categorie	Frequentie	Percentage
Minder dan €1000,-	6	3.2
Tussen €1001,- en 1499,-	3	1.6
Tussen €1500,- en €1999,-	8	4.2
Tussen €2000,- en €2499,-	15	7.9
Tussen €2500,- en €2999,-	14	7.4
Tussen €3000,- en €3499,-	16	8.4
Tussen €3500,- en €3999,-	20	10.5
Tussen €4000,- en €4499,-	15	7.9
Tussen €4500,- en €4999,-	20	10.5
Tussen €5000,- en €5499,-	22	11.6
Tussen €5500,- en €5999,-	6	3.2
Tussen €6000,- en €6499,-	4	2.1
Tussen €6500,- en €6999,-	7	3.7
Tussen €7000,- en €7499,-	7	3.7
Tussen €7500,- en €7999,-	1	0.5
Tussen €8000,- en €8499,-	6	3.2
Tussen €8500,- en €8999,-	2	1.1
€9000,- en meer	14	7.4

Reflectie op de dataverzameling

Voor mij was het data verzamelen in eerste instantie een ingewikkelde klus. Ik heb heel slechte digitale skills en vond werken met een vreemde UU-laptop, een joystick, harde schijf, het installeren van de software, opslaan van de data heel stressvol. Ik heb eindeloos op de handleiding zitten staren en mijn hele familie ingeschakeld om te helpen alle software op gang te krijgen. Heel vervelend om me zo onthand en beperkt te voelen.

Uiteindelijk ben ik na een eindeloze hoeveelheid filmpjes te hebben gecodeerd en hergecodeerd best handig geworden. Het heeft me heel veel tijd gekost, aanzienlijk meer dan de 75 uur dataverzameling die ervoor staat. Maar ik ben wel weer wat vaardiger geworden met apparaten.

Het codeerproces heb ik als complex en subjectief ervaren. Naar mijn idee konden de nuances van de gesprekken onvoldoende gecodeerd worden, zoals ook terug te lezen in mijn discussie. Een aardig voorbeeld hiervan is een moeder die heel vriendelijk, op rustige toon, met een lief gezicht en een aardige stem vertelt dat haar dochter niet de middelbare school mag kiezen die zij wenst, omdat ouders vanuit hun Christelijke achtergrond hier niet achter staan. De invloed die deze moeder uitoefent t.o.v. de dochter, werd naar mijns inziens onvoldoende gecodeerd. Ook werd in een videofragment een moeder gecodeerd met hoge mate van nabijheid ten opzichte van haar kind. Zodra het fragment was afgelopen (en de camera per ongeluk nog aanstond) ging dezelfde moeder tekeer tegen haar andere kind omdat deze op het raam stond te bonken. Dat gedeelte konden we niet meer coderen. Daar waren heel andere scores uitgekomen.

Tevens heb ik het idee dat ik anders codeer dan mijn meeste mede-studenten van 23 jaar. Ik heb als opvoeder mijn eigen kinderen al door de puberteit geloodst/zien gaan. Daardoor kijk ik denk ik mogelijk toch net een beetje anders naar ouderschap. Dit is ook wel een beetje een doodoenerig oude-taarten-argument waar je als 23-jarige niet zoveel mee kan.

Ondanks deze bezwaren vond ik dat Monika heel zorgvuldig en zo objectief mogelijk heeft geprobeerd ons te laten coderen. Ze heeft argumenten serieus genomen en vond ook altijd weer de goede woorden om me te motiveren en me aan te moedigen om me anders te verhouden tot het codeerproces. Ik zou misschien een volgende keer een wat gemêleerdere groep codeurs samenstellen met wisselende leeftijden, hoewel ik me realiseer dat dit lastig te organiseren valt.

Output

* Assumpties checken

```
GET
  FILE='\\Client\H$\Documents\master 20-21\Data PROCESS_Target_wavel.sav'.
DATASET NAME DataSet1 WINDOW=FRONT.
GET
  FILE='\\Client\H$\Documents\master 20-
21\thesis\INTdatasetstudents_items.sav'.
DATASET NAME DataSet2 WINDOW=FRONT.
DATASET ACTIVATE DataSet2.
DATASET CLOSE DataSet1.
* Chart Builder.
GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=eslppnat
COUNT() [name="COUNT"] MISSING=LISTWISE
  REPORTMISSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE.
BEGIN GPL
  SOURCE: s=userSource(id("graphdataset"))
  DATA: eslppnat=col(source(s), name("eslppnat"), unit.category())
  DATA: COUNT=col(source(s), name("COUNT"))
  GUIDE: axis(dim(1), label("RECODED eslppnat"))
  GUIDE: axis(dim(2), label("Count"))
  GUIDE: text.title(label("Simple Histogram Count of RECODED eslppnat"))
  SCALE: cat(dim(1), include("1.00", "2.00", "3.00", "4.00", "5.00",
"6.00", "7.00", "8.00"
, "9.00", "10.00"))
  SCALE: linear(dim(2), include(0))
  ELEMENT: interval(position(eslppnat*COUNT), shape.interior(shape.square))
END GPL.

COMPUTE
Gem_intrinsiek=MEAN(ar1aa03,ar1aa07,ar1aa13,ar1aa15,ar1aa19,ar1aa22,ar1aa27
).
EXECUTE.
* Chart Builder.
GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=Gem_intrinsiek
MISSING=LISTWISE REPORTMISSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE.
BEGIN GPL
  SOURCE: s=userSource(id("graphdataset"))
  DATA: Gem_intrinsiek=col(source(s), name("Gem_intrinsiek"))
  GUIDE: axis(dim(1), label("Gem_intrinsiek"))
  GUIDE: axis(dim(2), label("Frequency"))
  GUIDE: text.title(label("Simple Histogram of Gem_intrinsiek"))
  ELEMENT: interval(position(summary.count(bin.rect(Gem_intrinsiek))),
shape.interior(shape.square))
END GPL.
```

ALS JE VOOR EEN DUBBELTJE BENT GEBOREN, KUN JE DAN EEN KWARTJE 26 WORDEN?

```
* Chart Builder.
GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=eslppnat Gem_intrinsiek
MISSING=LISTWISE
  REPORTMISSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE
  /FITLINE TOTAL=NO.
BEGIN GPL
  SOURCE: s=userSource(id("graphdataset"))
  DATA: eslppnat=col(source(s), name("eslppnat"), unit.category())
  DATA: Gem_intrinsiek=col(source(s), name("Gem_intrinsiek"))
  GUIDE: axis(dim(1), label("RECODED eslppnat"))
  GUIDE: axis(dim(2), label("Gem_intrinsiek"))
  GUIDE: text.title(label("Simple Scatter of Gem_intrinsiek by RECODED
eslppnat"))
  SCALE: cat(dim(1), include("1.00", "2.00", "3.00", "4.00", "5.00",
"6.00", "7.00", "8.00"
, "9.00", "10.00"))
  SCALE: linear(dim(2), include(0))
  ELEMENT: point(position(eslppnat*Gem_intrinsiek))
END GPL.
```

```
GET
  FILE='\\Client\H$\Documents\master 20-21\Data PROCESS_Target_wavel.sav'.
DATASET NAME DataSet1 WINDOW=FRONT.
```

```
GET
  FILE='\\Client\H$\Documents\master 20-
21\thesis\INTdatasetstudents_items.sav'.
DATASET NAME DataSet2 WINDOW=FRONT.
DATASET ACTIVATE DataSet2.
DATASET CLOSE DataSet1.
```

```
* Chart Builder.
GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=eslppnat
  MEAN(Gem_intrinsiek)[name="MEAN_Gem_intrinsiek"] MISSING=LISTWISE
REPORTMISSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE.
```

```
BEGIN GPL
  SOURCE: s=userSource(id("graphdataset"))
  DATA: eslppnat=col(source(s), name("eslppnat"), unit.category())
  DATA: MEAN_Gem_intrinsiek=col(source(s), na
```

```
* Chart Builder.
GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=eslppnat
COUNT()[name="COUNT"] MISSING=LISTWISE
  REPORTMISSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE.
BEGIN GPL
  SOURCE: s=userSource(id("graphdataset"))
  DATA: eslppnat=col(source(s), name("eslppnat"), unit.category())
  DATA: COUNT=col(source(s), name("COUNT"))
  GUIDE: axis(dim(1), label("RECODED eslppnat"))
  GUIDE: axis(dim(2), label("Count"))
  GUIDE: text.title(label("Simple Bar Count of RECODED eslppnat"))
  SCALE: cat(dim(1), include("1.00", "2.00", "3.00", "4.00", "5.00",
"6.00", "7.00", "8.00"
, "9.00", "10.00"))
```

ALS JE VOOR EEN DUBBELTJE BENT GEBOREN, KUN JE DAN EEN KWARTJE 27 WORDEN?

```
SCALE: linear(dim(2), include(0))
ELEMENT: interval(position(eslppnat*COUNT), shape.interior(shape.square))
END GPL.
```

```
me("MEAN_Gem_intrinsiek"))
GUIDE: axis(dim(1), label("RECODED eslppnat"))
GUIDE: axis(dim(2), label("Mean Gem_intrinsiek"))
GUIDE: text.title(label("Simple Histogram Mean of Gem_intrinsiek by
RECODED eslppnat"))
SCALE: cat(dim(1), include("1.00", "2.00", "3.00", "4.00", "5.00",
"6.00", "7.00", "8.00"
, "9.00", "10.00"))
SCALE: linear(dim(2), include(0))
ELEMENT: interval(position(eslppnat*MEAN_Gem_intrinsiek),
shape.interior(shape.square))
END GPL.
```

* Chart Builder.

```
GGRAPH
  /GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=Gem_intrinsiek
MISSING=LISTWISE REPORTMI
REGRESSION
  /MISSING LISTWISE
  /STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA
  /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
  /NOORIGIN
  /DEPENDENT Gem_intrinsiek
  /METHOD=ENTER dblppgen
  /SCATTERPLOT=(*ZRESID ,*ZPRED)
  /RESIDUALS HISTOGRAM(ZRESID) NORMPROB(ZRESID).
```

```
SSING=NO
  /GRAPHSPEC SOURCE=INLINE.
BEGIN GPL
SOURCE: s=userSource(id("graphdataset"))
DATA: Gem_intrinsiek=col(source(s), name("Gem_intrinsiek"))
GUIDE: axis(dim(1), label("Gem_intrinsiek"))
GUIDE: axis(dim(2), label("Frequency"))
GUIDE: text.title(label("Simple Bar of Gem_intrinsiek"))
ELEMENT: interval(position(summary.count(bin.rect(Gem_intrinsiek))),
shape.interior(shape.square))
END GPL.
```

```
REGRESSION
  /MISSING LISTWISE
  /STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA
  /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10)
  /NOORIGIN
  /DEPENDENT Gem_intrinsiek
  /METHOD=ENTER dblppgen
  /SCATTERPLOT=(*ZRESID ,*ZPRED)
  /RESIDUALS HISTOGRAM(ZRESID) NORMPROB(ZRESID).
```

*Descriptives SES, intrinsieke motivatie

ALS JE VOOR EEN DUBBELTJE BENT GEBOREN, KUN JE DAN EEN KWARTJE 28 WORDEN?

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=eslppnat ar1aa03 ar1aa07 ar1aa13 ar1aa15 ar1aa19  
ar1aa22 ar1aa27  
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX SEMEAN.
```

*Descriptives nabijheid en com.mean

DATASET ACTIVATE DataSet1.

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=CronbachsAlpha_Communion Com.mean  
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

*Correlatie SES & intrinsieke motivatie

```
Warning # 853 in column 23. Text: nl_NL  
The LOCALE subcommand of the SET command specifies a locale  
for which collation and translation are not available.  
Your license renewal date has passed. This product will stop working if a  
new license is not installed soon.
```

```
CORRELATIONS  
/VARIABLES=eslppnat ar1aa03 ar1aa07 ar1aa13 ar1aa15 ar1aa19 ar1aa22  
ar1aa27  
/PRINT=TWOTAIL NOSIG  
/STATISTICS DESCRIPTIVES  
/MISSING=PAIRWISE.
```

*Scatterplot SES & intrinsieke motivatie

* Chart Builder.

```
GGRAPH  
/GRAPHDATASET NAME="graphdataset" VARIABLES=eslppnat intrinsiek_som  
MISSING=LISTWISE  
REPORTMISSING=NO  
/GRAPHSPEC SOURCE=INLINE  
/FITLINE TOTAL=YES.  
BEGIN GPL  
SOURCE: s=userSource(id("graphdataset"))  
DATA: eslppnat=col(source(s), name("eslppnat"), unit.category())  
DATA: intrinsiek_som=col(source(s), name("intrinsiek_som"))  
GUIDE: axis(dim(1), label("RECODED eslppnat"))  
GUIDE: axis(dim(2), label("COMPUTE intrinsiek_som=ar1aa03 + ar1aa07 +  
ar1aa13 + ar1aa15 + ",  
"ar1aa19 + ar1aa22 + ar1aa27"))  
GUIDE: text.title(label("Simple Scatter with Fit Line of COMPUTE  
intrinsiek_som=ar1aa03 + ",  
"ar1aa07 + ar1aa13 + ar1aa15 + ar1aa19 + ar1aa22 + ar1aa27 by RECODED  
eslppnat"))  
SCALE: cat(dim(1), include("1.00", "2.00", "3.00", "4.00", "5.00",  
"6.00", "7.00", "8.00"  
, "9.00", "10.00"))  
SCALE: linear(dim(2), include(0))
```

ALS JE VOOR EEN DUBBELTJE BENT GEBOREN, KUN JE DAN EEN KWARTJE 29
WORDEN?

```
ELEMENT: point(position(eslppnat*intrinsiek_som))  
END GPL.
```

* betrouwbaarheid schaal intrinsieke motivatie

DATASET ACTIVATE DataSet2.

RELIABILITY

```
/VARIABLES=ar1aa03 ar1aa07 ar1aa13 ar1aa15 ar1aa19 ar1aa22 ar1aa27
```

```
/SCALE('Intrinsieke motivatie') ALL
```

```
/MODEL=ALPHA
```

```
/STATISTICS=CORR
```

```
/SUMMARY=TOTAL.
```

*gemiddelde schaalscore intrinsieke motivatie

COMPUTE

```
Gem_intrinsiek=MEAN(ar1aa03,ar1aa07,ar1aa13,ar1aa15,ar1aa19,ar1aa22,ar1aa27).
```

EXECUTE.

* beschrijvende statistiek, categorische variabelen zonder educatie ouders, met etniciteit P,
gender P en A

```
FREQUENCIES VARIABLES=db1ppgen db1aagen et1ppet1
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

* beschrijvende statistiek, continue variabelen met age P en A, SES P, Inkomen P

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=db1ppage db1ppinc eslppnat db1aaage
```

```
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

* correlatie X en Y

CORRELATIONS

ALS JE VOOR EEN DUBBELTJE BENT GEBOREN, KUN JE DAN EEN KWARTJE 30
WORDEN?

```
/VARIABLES=es1ppnat Gem_intrinsiek
```

```
/PRINT=TWOTAIL NOSIG
```

```
/MISSING=PAIRWISE.
```